

Wrocław, 19 stycznia 2023 roku

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Skarżący:

M T

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KANCELARIA	
wpl. dnia	27. 01. 2023
Nr wg EZD	

zastępowana przez Adwokata Jerzego Chojkę, Kancelaria Adwokacka ul. Świebodzka 2A lok. 1, 50-046 Wrocław, nr wpisu na listę adwokatów WRO/Adw/1602 Izby Adwokackiej we Wrocławiu

Trybunał Konstytucyjny
al. J. Ch. Szucha 12A
00-918 Warszawa

Działając w imieniu M T powołując się na udzielone pełnomocnictwo szczególne, którego odpis przedkładam w załączeniu, na podstawie art. 79 ust. 1 w zw. z art. 188 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, niniejszym składam

skargę konstytucyjną

wnosząc o:

- I. stwierdzenie, że art. 182 §1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks Postępowania Cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.) – dalej jako KPC, w zakresie w jakim przepis ten nakazuje obliczanie terminu 3 miesięcznego na złożenie wniosku o podjęcie zawieszzonego postępowania, od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania, a nie od dnia jego prawomocności, jest niezgodny z art. 78 i art. 176 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- II. zasądzenie na rzecz skarżącej zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

UZASADNIENIE

/I. Stan faktyczny/

1. Wnioskiem z .08.2020 r. skarżąca zainicjowała przed Sądem Rejonowym dla
W postępowanie o podział majątku wspólnego. Sprawa ta została

zarejestrowana pod sygn. akt

2. W toku postępowania Sąd zobligowany był do dokonania doręczenia odpisu wniosku inicjującego postępowanie uczestnikowi, który zamieszkuje na terenie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Dokonanie doręczenia nastąpiło poprzez Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej i sprawa została tam zarejestrowana pod znakiem , zaś w Sądzie Rejonowym dla W pod sygn. akt .
3. Pismem z .04.2021 r. Wicekonsul zawiadomił Sąd, że korespondencja została dostarczona przez pocztę pod wskazany adres: „status – delivered”. Jednakże do dnia złożenia pisma przez Konsulat do Sądu, nie wpłynął jednak podpisany przez uczestnika postępowania pocztowy dowód doręczenia korespondencji.
4. Pełnomocnik skarżącej, w dniu .05.2021 r., wniósł do Sądu Rejonowego dla W wniosek o podjęcie ponownej próby doręczenia korespondencji za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, stosownie do treści art. 67 §2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. Prawo konsularne (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 823).
5. Następnie, w dniu .07.2021 r., Sąd Rejonowy dla W zobowiązał skarżącą do wniesienia zaliczki na koszty tłumacza przysięgłego oraz koszty doręczenia odpisu wniosku inicjującego postępowanie do USA w kwocie zł, w terminie 7 dni pod rygorem zawieszenia postępowania.
6. Skarżąca nie zgodziła się ze stanowiskiem Sądu i pismem z dnia .07.2021 r. wskazała na brak zasadności żądania uiszczenia przez Sąd takiej zaliczki uzasadniając, że dokonanie tejże czynności doręczenia związana jest z finansowaniem czynności niezbędnych do przeprowadzenia postępowania sądowego i wydatek ten winien być poniesiony przez Sąd.
7. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla W z .10.2021 r. postępowanie to zostało zawieszona na podstawie art. 177 §1 pkt 6 KPC. Sąd w uzasadnieniu wskazał, że koszty związane z doręczeniami w obrocie zagranicznym generują wydatki, które obciążają strony, dlatego też z uwagi na brak uiszczenia zaliczki postępowanie należało zawiesić. Postanowienie wraz z uzasadnieniem zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej w dniu 22.11.2021 r.
8. W dniu .11.2021 r. skarżąca wniósła do Sądu Okręgowego w W zażalenie na to postanowienie, konsekwentnie kwestionując zasadność poniesienia przez nią kosztów związanych z doręczeniem odpisu pisma inicjującego postępowanie. Postanowienie o zawieszeniu postępowania zostało zaskarżone zażaleniem na podstawie art. 394 §1 pkt 5 KPC.
9. Zażalenie zostało rozpoznane przez Sąd Okręgowy w W w dniu 01.2022 r. na posiedzeniu niejawnym. Postanowieniem Sądu Okręgowego we W z dnia .01.2022 r. o sygn. akt zażalenie skarżącej zostało oddalone.

Postanowienie to doręczone zostało skarżącej w dniu 26.01.2022 r.

10. Na skutek oddalenia zażalenia i nie podzielenia przez Sąd Okręgowy w W stanowiska i argumentacji skarżąca w dniu .01.2022 r. wniosła do Sądu Rejonowego dla W zaliczkę na wydatki w kwocie zł. Ponadto pismem z dnia .01.2022 r. skarżąca wniosła do Sądu Rejonowego dla W wniosek o podjęcie zawieszono postępowania i nadanie sprawie dalszego biegu.
11. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla W z dnia .03.2022 r. o sygn. akt wniosek skarżącej został oddalony, a postępowanie w sprawie umorzone. W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że termin do złożenia wniosku o podjęcie postępowania liczony jest zgodnie z art. 182 §1 pkt 1 KPC od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu i wynosi 3 miesiące. Z uwagi, że wniosek został złożony dopiero w dniu .01.2022 r. podlegał on oddaleniu jako złożony po upływie 3 miesięcy.
12. Skarżąca nie zgodziła się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego dla W z uwagi na ograniczenie jej prawa do możliwości zaskarżenia orzeczenia sądu i dwuinstancyjnego postępowania. Pismem z .05.2022 r. wniosła do Sądu Okręgowego w W zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego dla W z .03.2022 r. o sygn. akt .
13. Postanowieniem Sądu Okręgowego we W z 10.2022 r., doręczonego pełnomocnikowi skarżącej w dniu .10.2022 r., o sygn. akt zażalenie zostało oddalone. W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że po upływie 3 miesięcznego okresu liczonego od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu sąd umarza – nie ma możliwości jakiegokolwiek wyboru. Wskazał również, że złożenie zażalenia na postanowienie o umorzeniu postępowania nie wstrzymuje biegu 3 miesięcznego okresu na podjęcie postępowania. Znamienne Sąd wskazał, że do decyzji strony należy ocena czy kwestionuje zawieszenie postępowania czy podejmuje działania mające na celu usunięcie przeszkody tamującej podjęcie zawieszono postępowania.
14. Wzmiankowane postanowienie stało się prawomocne z dniem wydania, a zaskarżenie go w toku instancji jest niemożliwe. Tym samym przysługuje mu walor orzeczenia ostatecznego w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Postanowienie Sądu Okręgowego w W z .10.2022 r. o sygn. akt wraz z uzasadnieniem zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej w dniu 7.11.2022 r. i otworzyło tej ostatniej drogę do wniesienia niniejszej skargi konstytucyjnej.

**/II. Wskazanie orzeczenia ostatecznego,
z którym łączone jest naruszenie art. 78 i art. 176 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji
Rzeczypospolitej Polskiej/**

Postanowienie Sądu Okręgowego w W z .10.2022 r. o sygn. akt

, stanowi ostateczne orzeczenie organu władzy publicznej, z którym skarżąca wiąże naruszenie przysługującego jej prawa do zaskarżenia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji oraz jej prawa do dwuinstancyjnego postępowania sądowego.

/III. Charakterystyka art. 78 i art. 176 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej/

1. Art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej statuuje zasadę zaskarżalności orzeczeń wydanych w I instancji. Zasada ta nie jest zasadą bezwzględną, albowiem wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarżania określa ustawa. Jeżeli zatem właściwa ustawa przewiduje możliwość zaskarżenia wydanego orzeczenia, to wynika to wprost z tejże zasady.
2. Jak wskazywał już Trybunał Konstytucyjny art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczy procesu decyzyjnego prowadzącego do uzyskania wiążącego jej rozstrzygnięcia, a podniesiona do rangi konstytucyjnej instancyjna kontrola sądowa ma zapobiegać pomyłkom i arbitralności sądu pierwszej instancji¹. Jest też ona gwarancją usunięcia różnorodnych błędów, omyłek i innych uchybień popełnionych w toku rozpoznania sprawy przez sąd pierwszej instancji².
3. Trybunał Konstytucyjny podkreślał również już wielokrotnie, że szczególnie istotne jest zapewnienie realnego dostępu do II instancji. Wskazał również na możliwość naruszenia tego prawa poprzez zbyt formalistyczne uregulowanie procedury wniesienia odwołania (pośrednie), jak również poprzez brak możliwości wniesienia odwołania (bezpośrednie)³. Zgodnie z Konstytucją, środek zaskarżenia musi być skuteczny, a więc musi umożliwiać merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy - zapewniać obiektywną i realną kontrolę orzeczeń wydanych w pierwszej instancji. Zasada sprawiedliwości proceduralnej wyraża się między innymi w zapewnieniu merytorycznego orzekania w dwuinstancyjnym postępowaniu o prawach i obowiązkach jego uczestników. Regulacje prawne uniemożliwiające bądź nadmiernie utrudniające merytoryczne rozpoznanie, muszą zostać uznane za sprzeczne z wymienioną zasadą, a przez to z konstytucyjnym prawem do sądu⁴.
4. W kontekście niniejszej skargi bardzo istotnym zagadnieniem jest właśnie ograniczenie prawa do sądu i możliwości zaskarżenia orzeczenia, w sposób pośredni. Jeżeli zbyt nadmiernie utrudniająca merytoryczne rozpoznanie odwołania procedura nie nosi znamion zgodności z Konstytucją, to tym bardziej przepis narzucający na stronę obowiązek podjęcia decyzji o kontrolowaniu orzeczenia lub przyjęciu stanowiska I instancji nie może cechy zgodności posiadać. Przepisy takie winny mieć charakter

¹ wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 września 2006 r. o sygn. akt SK 63/05 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 kwietnia 2014 r. o sygn. akt SK 22/11

² wyrok Sądu Najwyższego z 18 listopada 2008 r. o sygn. akt II KK 121/08

³ wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lutego 2005 r. o sygn. akt SK 62/03 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lutego 2003 r. o sygn. akt P 11/02

⁴ wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 kwietnia 2014 r. o sygn. akt SK 22/11

dyspozytywny dla strony, tak aby dać jej realne prawo wyboru, a nie jedynie iluzoryczne prawo wyboru.

/IV. Wskazanie sposobu naruszenia art. 78 i art. 176 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej/

1. Podstawą prawną wydania postanowienia przez Sąd Rejonowy dla W z .03.2022 r. o sygn. akt jest art. 182 §1 pkt 1 KPC, co wynika wprost zarówno z sentencji, jak i z uzasadnienia wzmiankowanego orzeczenia.
2. Zgodnie z art. 182 §1 pkt 1 KPC Sąd umarza postępowanie zawieszone z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 i 6, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu trzech miesięcy od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania.
3. Zgodnie natomiast z art. 394 §1 pkt 5 KPC zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem jest zawieszenie postępowania i odmowa podjęcia zawieszonych postępowania.
4. Z powyższego zatem wynika, że ustawodawca uregulował dwuinstancyjność postępowania w przypadku wydania przez sąd orzekający postanowienia w przedmiocie zawieszenia postępowania. Prawo do zaskarżenia decyzji sądu oraz dwuinstancyjnego postępowania nie może być zatem w żaden sposób ograniczone.
5. W przedstawionym stanie faktycznym zauważyć należy, że doszło do naruszenia powyższych praw skarżącej. Nie sposób uznać, że ustawodawca zapewnił prawo do merytorycznego rozpoznania złożonego zażalenia, jeżeli w toku postępowania zażaleniowego upływa okres na jaki zawieszono postępowanie. Nie sposób również przyznać, że sąd odwoławczy w przypadku uznania zażalenia za słuszne, jednakże po upływie terminu na jaki zawieszono już postępowanie i ewentualnie umorzenie postępowania przez Sąd I instancji, miałby jakąkolwiek możliwość merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie kontrolowanej.
6. W niniejszej sprawie skarżąca nie zgadzała się ze stanowiskiem Sądu I instancji, do czego miała pełne prawo i dała temu wyraz składając zażalenie w trybie przewidzianym przez KPC. Skarżąca wykonywała swoje uprawnienia procesowe. Przed rozpoznaniem jeszcze przez Sąd odwoławczy złożonego zażalenia upłynął 3 miesięczny okres na podjęcie postępowania. Termin do złożenia wniosku o podjęcie zawieszonych postępowania mijał w dniu 21.01.2022 r. Orzeczenie Sądu II instancji, wydane na skutek złożonego zażalenia przez skarżącą na postanowienie o zawieszeniu postępowania, zostało wydane w dniu .01.2022 r. Oznacza to, że 3 dni po upływie terminu do złożenia stosownego wniosku zostało rozpoznane zażalenie. Tym samym, tak określone ramy czasowe oraz brak jakiegokolwiek wpływu na bieg tego terminu faktu kontroli instancyjnej, nakazuje

skarżącej dokonanie wyboru – czy podejmuje się zażalenia, tracąc tym samym możliwość późniejszego podjęcia postępowania w przypadku oddalenia zażalenia, czy też zgodzić się z Sądem wydającym orzeczenie o zawieszeniu, co było wbrew jej stanowisku. Skarżąca po zapoznaniu się z decyzją Sądu odwoławczego nie miała już zatem możliwości podjęcia czynności, które były wymagane przez Sąd, a których uprzednie nie wykonanie skutkowało zawieszeniem postępowania. Skarżąca zatem została przymuszona przez ustawodawcę do podjęcia decyzji jeszcze przed złożeniem zażalenia i ewentualnego zaakceptowania stanowiska, co do którego nie zgadzała się. Tak wskazane zastosowanie normy prawnej w sposób pośredni ogranicza prawo do konstytucyjnie zagwarantowanych praw wyrażonych w art. 78 i art. 176 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

IV. Uzasadnienie zarzutu niezgodności art. 182 §1 pkt 1 KPC z art. art. 78 i art. 176 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej/

1. Konstrukcja art. 182 §1 pkt 1 KPC nakazuje obliczanie przez Sąd orzekający w postępowaniu terminu na umorzenie postępowania od dnia jego wydania, równocześnie ograniczając w sposób pośredni prawo do sądu, zaskarżenia orzeczenia oraz dwuinstancyjnego postępowania. Prawo stanowione winno odpowiadać również realiom, jakie funkcjonują na terenie Państwa, którego dane regulacje prawne dotyczą. Powszechnie wiadomym jest, że termin 3 miesiące od dnia wydania postanowienia na złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia, złożenie zażalenia oraz rozpoznanie go przez Sąd II instancji staje się terminem nieosiągalnym.

Zauważyć należy, że termin ten skraca się wraz z kolejnymi czynnościami jakie są obligatoryjnie do wykonania przez stronę zainteresowaną zaskarżeniem orzeczenia. W pierwszej kolejności podnieść należy, że postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania w znakomitej większości wydawane jest na posiedzeniu niejawnym. Art. 357 §2 KPC wskazuje, że postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym Sąd z urzędu doręcza stronom. W sprawie skarżącej, postanowienie Sądu Rejonowego dla W

z dnia 01.2021 r. o sygn. akt doręczone zostało 5.11.2021 r.

Następnie w dniu 12.11.2021 r. pełnomocnik skarżącej złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia oraz doręczenie go na adres kancelarii. Postanowienie to wraz z uzasadnieniem doręczone zostało w dniu 22.11.2021 r. W tym miejscu zauważyć należy, że minął już ponad miesiąc od dnia wydania postanowienia, co skraca istotnie termin dla Sądu II instancji na rozpoznanie zażalenia. Zażalenie zaś zostało złożone w dniu .11.2021 r. Akta sprawy do Sądu Okręgowego w W celem rozpoznania zażalenia, zostały przekazane w dniu 7.12.2021 r. Zażalenie zaś zostało rozpoznane na posiedzeniu niejawnym przez Sąd Okręgowy w dniu .01.2022 r., czyli już po upływie 3 miesięcznego terminu na złożenie wniosku o podjęcie postępowania. Podkreślić należy, że wykonywane czynności w toku postępowania były w terminie, niektóre zaś nie były

przepisu, co do której Trybunał Konstytucyjny niejako jest w stanie zmobilizować ustawodawcę, dalsze stosownie tego przepisu wywołuje szkodę majątkową za nieprawidłowe działanie ustawodawcy i regulowanie prawa wbrew ustawie zasadniczej – Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Sama skarżąca aktualnie poniosła szkodę majątkową w kwocie 1.000 zł z samej li tylko przyczyny, że nie zgodziła się ze stanowiskiem Sądu I instancji i wyraziła swój sprzeciw poprzez złożenie zażalenia, co do którego miała zapewnione prawo.

Wzmiankowana kwota 1.000 zł stanowi opłatę należną od złożonego wniosku o podział majątku wspólnego, która uregulowana jest w art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1125) – dalej jako uksc. Skarżąca zobligowana była do jej wniesienia na początkowym etapie postępowania. W przypadku umorzenia postępowania art. 79 uksc nie przewiduje zwrotu chociażby części tejże opłaty. Skarżąca zatem stratna jest kwotą 1.000 zł, z uwagi na umorzenie postępowania na podstawie przepisu niezgodnego z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Zaznaczenia wymaga również zarys historyczny nowelizacji art. 182 §1 KPC. Obowiązujący aktualnie termin 3 miesiące obowiązuje od dnia 21.08.2019 r., który został wprowadzony ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469). Przed tą nowelizacją okres ten wynosił rok. Tak długi okres pozwalał na dokonanie wszelkich niezbędnych czynności procesowych do złożenia zażalenia, rozpoznania przez Sąd II instancji odwołania i wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie. Po tychże czynnościach, przy zachowaniu rocznego terminu na złożenie wniosku o podjęcie postępowania i wykonanie czynności, która była podstawą zawieszenia postępowania, skarżąca nie poniosła by żadnej szkody majątkowej a postępowanie mogłoby toczyć się dalej. Aktualny 3 miesięczny okres liczony nadal od dnia wydania postanowienia, przy równoczesnej nowelizacji art. 357 §1 KPC i wprowadzeniu zasady, że uzasadnienie sporządzane jest jedynie na wniosek strony oraz nowelizacji art. 394 §2 KPC wprowadzający zasadę, że termin do wniesienia zażalenia otwiera się jedynie w przypadku uprzedniego uzyskania uzasadnienia, narusza prawo strony do złożenia odwołania od orzeczenia, dwuinstancyjnego postępowania i prawa do sądu.
6. Dlatego też art. 182 §1 pkt 1 KPC, w zakresie w jakim przepis ten nakazuje obliczanie terminu 3 miesięcznego na złożenie wniosku o podjęcie zawieszono postępowania, od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania, a nie od dnia jego prawomocności, jest niezgodny z art. 78 i art. 176 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

/VI. Oświadczenia co do orzeczenia kończącego postępowanie/

CHOJKA
KANCELARIA ADWOKACKA

1. Oświadczam, że od postanowienia Sądu Okręgowego we W z 10.2022 r. o sygn. akt nie wniesiono nadzwyczajnego środka zaskarżenia, ani skargi nadzwyczajnej.
2. Oświadczam, że postanowienie Sądu Okręgowego w W z 10.2022 r. o sygn. akt jest ostatecznym postanowieniem w sprawie i zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej, za pośrednictwem Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych w dniu 24.10.2022 r., zaś odpis tego postanowienia wraz z uzasadnieniem został doręczony w dniu 7.11.2022 r.

 /Adwokat Jerzy Chojka/

Załączniki:

1. pełnomocnictwo szczególne dla adwokata wraz z potwierdzeniem uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa,
2. postanowienie Sądu Rejonowego dla W z .10.2021 r. o sygn. akt wraz z elektronicznym potwierdzeniem odbioru korespondencji,
3. postanowienie Sądu Rejonowego dla W z 10.2021 r. o sygn. akt wraz z uzasadnieniem wraz z elektronicznym potwierdzeniem odbioru korespondencji,
4. postanowienie Sądu Okręgowego we W z .01.2022 r. o sygn. akt wraz z uzasadnieniem wraz z elektronicznym potwierdzeniem odbioru korespondencji,
5. odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla W z 03.2022 r. wraz z elektronicznym potwierdzeniem odbioru korespondencji,
6. odpis postanowienia Sądu Okręgowego w W z 10.2022 r. o sygn. akt wraz z elektronicznym potwierdzeniem odbioru korespondencji,
7. elektroniczne potwierdzenie odbioru korespondencji w postaci postanowienia Sądu Okręgowego w W z .10.2022 r. o sygn. akt wraz z uzasadnieniem,
8. 5 odpisów skargi wraz z załącznikami.

Otrzymują:

1. a/a
2. adresat

F.S.